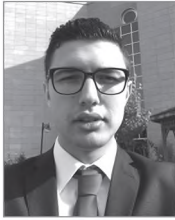

LALE ÇILGINLIĞINDAN MODERN VADELİ İŞLEM BORSALARINA, VADELİ İŞLEM ve OPSİYON BORSALARINDA ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

FROM THE MADNESS OF TULIP TO MODERN FUTURE EXCHANGES
TAXATION OF PROFITS GAINED IN FUTURES AND OPTIONS EXCHANGES

Oğuzhan KAPÇI*

Öz

Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar ve bu kazançların vergilendirilmesi anlatılmaya başlanmadan önce “vadeli işlem nedir?” sorusuna yanıt aranılması, konunun anlaşılması açısından faydalı görülmektedir. Bu soru; ilk vadeli işlem piyasasının kuruluşu, ülkemizde Vadeli İşlem Borsasının kuruluşu ve Vadeli İşlem ile Opsiyon Sözleşmesi türleri anlatılarak cevaplanmaya çalışılacaktır. Sonraki aşamada ise; Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden elde edilen kazançların, Gelir Vergisi Kanunu açısından vergilendirilmesi, yasal düzenlemeler ve alt mevzuat ışığında, örnekler yardımıyla anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lale, Vadeli işlem, Geçici 67, Dolaylı Finansman.

ABSTRACT

It seems to be helpful to search for an answer to the question “what is futures?” before examining the taxation of profits gained in futures and options exchanges. We attempt to answer this question by expressing the establishment of the first futures market, the establishment of the futures exchange in our country and the types of futures and options contracts. Then, the taxation of the gains derived from the future and option contracts with regards to the Turkish Income Tax Law will be explained by giving examples with reference to legal regulations and sub-legislation.

Keywords: Tulip, future exchange, temporary 67, indirect financing

* Vergi Müfettiş Yardımcısı

M.G.T.: 12.02.2017 / M.K.T.: 27.02.2017

1- GİRİŞ

İranlı filozof ve şair Ömer Hayyam'ın şiirlerine konu olan, Türklerle birleşerek sembolleşen "lale", Osmanlı saray bahçelerinin en nadide çiçeği olmuştur. Laleler globalleşmeye başlayan dünya şartlarında, Hollandalı tüccarlar tarafından, 15'inci yüzyılda keşfedilmiş ve İstanbul'dan Hollanda'ya götürülmüştür.

Bu tarihlerde; medeniyet ve kültürün Osmanlı'da yükselişe geçtiği ve Avrupa Burjuvazisi için lüks ve şatafatlı hayatın, Osmanlı yaşam tarzı olarak algılandığı varsayıldığında; 16'ıncı yüzyılda Hollanda Saray Bahçelerinin Osmanlı'dan giden laleler ile süslenmesi şaşılabilecek bir durum değildir. Avrupalı tarihçiler Akerlof ve Shiller'in anlattıklarına göre, Hollanda'daki 'lale tutkusu' 17'inci yüzyılda moda dönüşmüş ve ekonominin üst sınıfından alt sınıfına doğru yayılmış; nihayetinde 'lale', orta ve alt sınıfın da tutkusu haline gelmiştir. O günün şartlarında Laleye olan talebin patlamasına karşın, lale arzı sınırlı düzeydedir. Aşırı talebi karşılayamayan lale üreticileri "stoktan satış" yerine "tarladan satış" denilen yeni bir satış yöntemi geliştirmişlerdir. Bu satış yöntemine göre, çiçek haline gelmiş laleler değil; tarladaki lale soğanlarını temsil eden belgelerin (bugünkü anlamda türevlerinin) alınıp satılmasına başlanmıştır.¹

Lale soğandan hangi tür ve renkte lalenin çıkacağı tam olarak bilinemediği için, lale soğanını temsil eden belgelerin daha riskli veya daha değerli olabileceği varsayılmaktadır. Bu soğanlar, tarlalarda laleye dönüşene kadarki süreçte, lale soğanını temsil eden belgelerin, kişiler arasında alınıp satılması ile ilkel anlamda, ilk vadeli işlem piyasasının kurulmuş olduğu akademisyenler tarafından kabul gören bir tezdır.

Genel anlamda Vadeli İşlem; ileri bir tarihte, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergesi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni veya döviz alma veya satma yükümlülüğü getiren sözleşmedir. Yukarıdaki örnekte kısaca izah edildiği üzere; lale soğanları daha tarladayken belirli bir fiyat üzerinden yapılan sözleşmeler ile lale soğanlarının henüz laleye dönüşmediği zamanda (ileri bir tarihte) alıp-satma taahhüdü altına girilmiştir. Bu yapılan sözleşmenin adı *Vadeli İşlem Sözleşmesi*, bu sözleşmelerin alınıp satıldığı piyasa ise *Vade İşlem Borsasıdır*.²

2- VADELİ İŞLEM ve OPSİYON BORSALARININ TÜRKİYE'DE KURULUŞU

Ülkemizde 1999 yılında, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu madde 40'ta, 4487 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, vadeli işlem ve opsiyon borsası kurulmasının yasal dayanağı hazırlanmıştır. Bu Kanun'a göre; vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile her türlü türev araçlardan oluşan Sermaye Piyasası araçlarının işlem göreceği tüzel kişiliği haiz borsalar, Sermaye Piyasası Kurulunun (SPK) teklifi, ilgili bakanlığın önerisi ve Bakanlar Kurulunun onayı ile kurulmaktadır.

Yukarıda belirtilen Kanun değişikliği ile vadeli işlem ve opsiyon borsasının kuruluşunun yasal alt yapısı oluşturulmasına rağmen fiilen borsanın kurulması daha ileri bir tarihte gerçekleşecektir.

2001 yılında yukarıda belirtilen yasal düzenlemenin verdiği yetkiye dayanarak SPK tarafından hazırlanan "Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik"

¹ DR. Selim Soydemir, Abdullah Akyüz, Sermaye Piyasası ve Borsa, 1.Baskı, İstanbul Scala Yayıncılık, 2015' s92-93

² İlker Şadi İşleyen Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin Vergilendirilmesi, Mali Çözüm, Mayıs-Haziran 2012, <http://docplayer.biz.tr/1392070-Gelir-vergisi-kanunu-kapsaminda-vadeli-islem-ve-opsiyon-sozlesmelerinden-elde-edilen-gelirlerin-vergilendirilmesi.html>

yürürlüğe girmiş ve 2001/3025 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. ünvanlı bir Tüzel Kişiliğin kurulması kararlaştırılmıştır. Adı geçen borsa 04.02.2005 tarihinde resmi olarak faaliyete geçmiştir.³

3- VADELİ İŞLEM ve OPSİYON SÖZLEŞMESİ TÜRLERİ

Vadeli işlem sözleşmeleri; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikteki malı, kıymetli madeni, finansal göstergeyi, sermaye piyasası aracını ya da döviz alım ya da satım yükümlülüğü veren sözleşmelerdir.

Vadeli işlem sözleşmelerinde ‘Uzun Pozisyon’ ve ‘Kısa Pozisyon’ olmak üzere iki pozisyon türü bulunmaktadır. Vadeli işlem sözleşmesi satın alarak uzun pozisyon alan taraf, sözleşmenin vadesi geldiğinde, sözleşmeye konu teşkil eden varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve miktarda satın almak ya da nakdi uzlaşmayı sağlamak zorundadır. Vadeli işlem sözleşmesi satarak kısa pozisyon alan taraf ise sözleşmenin vadesi geldiğinde sözleşmeye konu teşkil eden varlığı sözleşmede belirtilen fiyat ve miktarda satmak ya da nakdi uzlaşmayı sağlamakla yükümlüdür.

Nakdi uzlaşma; sözleşmenin vadesinde, sözleşmeye konu teşkil eden varlığın teslimi yerine, sözleşme fiyatı ile sözleşme üzerine yazılan varlığın spot piyasa fiyatı arasındaki fark üzerinden hesaplanacak tutarın ödenmesi demektir (2)

282 No’lu Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği (GVKGT) ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmesi türleri tek tek sayılmış ve açıklanmıştır. Buna göre;

3.1- Forward Sözleşmeleri

“Forward sözleşmesi, taraflardan birinin sözleşmeye konu olan finansal varlığı, sözleşmede belirlenen fiyat üzerinden gelecekteki belirli bir tarihte satın almasını, karşı tarafın da sözleşmeye konu finansal varlığı satmasını şart koşan bir sözleşme türüdür.”

282 No’lu GVKGT’de belirtildiği üzere Forward Sözleşmeleri, yalnızca finansal varlıkların alınıp satıldığı bir vadeli işlem sözleşmesi türüdür.

3.2- Swap İşlemleri

“Swap, iki tarafın belirli bir zaman dilimi içinde farklı faiz ödemelerini ve/veya farklı para birimlerini karşılıklı olarak değiştirdikleri bir takas sözleşmesidir.”

282 No’lu GVKGT’de belirtildiği üzere iki tür swap işlemi mevcuttur.

a) Para Swapı

b) Faiz Swapı

iki tür işlemler de vadeli işlem sözleşmesi türüdür.

3.3- Opsiyon Sözleşmesi

“Belirli bir miktardaki varlığı (fiziksel emtia veya finansal varlık), belirli bir fiyattan, gelecekte belirli bir tarihte satın alma veya satma hakkı sağlayan sözleşme türüne”, Opsiyon Sözleşmesi denir.

³ Erkan Aydın Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Sağlanan Gelirlerin Gelir Vergisi Kanunu Geçici 67 Kapsamında Vergilendirilmesi Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi Cilt:15 sayı:2 Yıl:2008 syf. 365

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere vadeli işlem sözleşmelerinde, vade tarihinde taraflar satma/satın alma yükümlülüğü altına girerler. Vade tarihinde de bu yükümlülüğü yerine getirir veya nakdi uzlaşma sağlama seçeneğini icra ederler. Opsiyon sözleşmesinde ise vadeli işlem sözleşmelerinden farklı olarak taraflar vade tarihinde, satma/satın alma yükümlülüğü altına girmez. Satma/satın alma hakkı elde ederler. Opsiyon sözleşmesi yükümlülük yerine hak tanımladığı için, bu hakkı kullanıp kullanmamak tarafların iradesine bırakılmıştır.

4- VADELİ İŞLEM ve OPSİYON BORSALARINDA ELDE EDİLEN KAZANÇLARIN GELİR VERGİSİ YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1- Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmesinden Elde Edilen Kazançların Dahil Olduğu Gelir Unsuru

Elde edilen kazancın 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa göre vergilendirilmesinde, kazancın, yine ilgili Kanun'un 2'nci maddesinde belirtilen "Gelir Unsurlarından" hangisine dahil olduğu önem arz etmektedir. Öncelikle Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden elde edilen kazançların gelirin hangi unsuruna dahil olduğu tespit edilecektir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 37'inci maddesinde "Ticari Kazanç" tanımlanmış, ardından fıkralar halinde Ticari Kazanç tanımının dışında, Ticari Kazanç sayılan ve özellik arz eden işler sayılmıştır. İlgili maddenin 5'inci fıkrasına göre;

"5. (Değişik: 19/2/1963 - 202/17 md.) Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden;" şeklinde belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere; devamlı olarak menkul kıymet alım-satımı ile uğraşanların, bu faaliyetten elde ettikleri kazançlar, 193 sayılı Kanun'un 37/5'inci maddesine göre "Ticari Kazanç"tır. Yukarıda anlatılanlar ışığında; Kendi nam ve hesaplarına, devamlı olarak Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmesi alım satımı ile uğraşanların, elde ettikleri kazançlar için Ticari Kazanç diyebilir miyiz? (Takip eden kısımda bu soruya yanıt verilecektir.)

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80'inci maddesi, hangi kazançların değer artış kazancı sayılacağını tek tek açıklamıştır. İlgili maddenin 1'inci fıkrasında;

"1. (Değişik: 30/12/2004-5281/27 md.) İvazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar." şeklinde ifade edilmektedir.

İlgili madde; menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançların değer artış kazancı olduğunu belirtmiştir. Oysa ki, yukarıda anlattığımız, ilgili Kanun'un 37/5'inci maddesinde, yalnızca menkul kıymet alım satımından bahsedilmiştir. Bu durumda Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançların Ticari Kazanç-Değer Artış Kazancı olduğunu tespit etmek için, Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmesinin, menkul kıymet mi, diğer sermaye piyasası aracı mı olduğunu tespit etmek gerekir. Bu tespit 193 sayılı GVK'nın geçici 67'nci maddesinin 13'üncü fıkrasında yapılmıştır. İlgili fıkra göre;

"Bankaların ve aracı kurumların taraf olduğu veya bunlar aracılığıyla yapılan; belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte, ekonomik veya finansal göstergelere dayalı olarak düzenlenenler de dahil olmak üzere, para veya sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni ve döviz alım, satım, değiştirme hak ve/veya yükümlülüğünü veren vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri bu madde uygulamasında diğer sermaye piyasası aracı addolunur." şeklinde belirtilmiştir.

Bu durumda Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri, ilgili Kanun'un geçici 67'nci maddesinde, Diğer Sermaye Piyasası Aracı olarak sayılmıştır. Diğer Sermaye Piyasası Aracı olduğu için; ticari işletmeye dahil olmadıkları sürece, alınıp-satılmaları halinde, 193 sayılı GVK mükerrer 80'inci maddesine göre elde edilen kazanç Değer Artış Kazancıdır. Ticari işletmeye dahil Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin satışından elde edilen kazanç ise Ticari Kazançtır. Yazının takip eden bölümlerinde; Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin elden çıkarılmasından sağlanan, değer artış kazancı sayılan gelirlerin vergilendirilmesi üzerinde durulacaktır.

4.2- Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Sağlanan Kazançlarda Tevkifat

193 Sayılı GVK'nın Mükerrer 80/1 'inci maddesine göre elde edilen kazançlar; İlgili kanunun Geçici 67'inci maddesine göre vergilendirilecektir. Buna göre;

"Geçici Madde 67- (Ek: 30/12/2004-5281/ 30 md.) (1)

1) Bankalar ve aracı kurumlar takvim yılının üçer aylık dönemleri itibarıyla;

- a) Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,*
- b) Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,*
- c) Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),*
- d) (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler, Üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yaparlar. (Ek cümle: 27/6/2006-5527/1 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 15/10/2009 tarihli ve E.: 2006/119, K.: 2009/145 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 23/7/2010- 6009/4 md.) 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için bu oran % 0 olarak uygulanır."*

Madde lafzından da anlaşılacağı üzere; vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinin(diğer sermaye piyasası aracı) alım-satım işlemlerinde bu işleme aracılık eden bankalar veya aracı kurumlar bu işlemler dolayısıyla a,b,c,d bentlerine giren kazançlar üzerinden %15 oranında vergi tevkifatı yaparlar. Bu tevkifat, tevkifat yapmak zorunda olan kurumlar tarafından her bir işlem bazında değil, takvim yılının üçer aylık dönemleri itibari ile topluca yapılır.

Bu şekilde, tevkifat yolu ile vergilendirilen değer artış kazançlarının, yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmesi, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde beyannameye dahil edilmesi söz konusu değildir. Sonuç olarak, Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri alınıp satılması dolayısıyla elde edilen kazanç için tevkifat, nihai vergi olacaktır.⁴

⁴ Erkan Aydın Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Sağlanan Gelirlerin Gelir Vergisi Kanunu Geçici 67 Kapsamında Vergilendirilmesi Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi Cilt:15 sayı:2 Yıl:2008 syf. 373

4.3- Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Sağlanan Kazançlarda Tevkifat Oranları

Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin alım-satım işlemi sırasında, bu işleme aracılık eden banka veya aracı kurum tarafından, tevkifat matrahına (tevkifat matrahının hesaplanması bir sonraki bölümde anlatılacaktır.) uygulanacak tevkifat oranı, 193 sayılı GVK'nın geçici 67'nci maddesinin 14'üncü fıkrasında belirlenmiştir. Şöyle ki;

"14) (Değişik: 22/12/2005-5436/14 md.) Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 31/12/2008 tarihine kadar yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için (1) numaralı fıkrafta belirtilen tevkifat oranı sıfır olarak uygulanır. Tam ve dar mükellef kurumların (Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunmayanlar hariç) (...) (1) aralarında yaptıkları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançları bakımından bu madde hükümleri uygulanmaz. Şu kadar ki, banka ve benzeri finans kurumları için Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunma şartı aranmaz.(2)"

Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, yazımızın ilk bölümlerinde anlatıldığı üzere 2005 yılında faaliyete geçmiştir. Bu tarihte, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasını teşvik etmek ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri alıp-satan yatırımcıların borsaya girmesini sağlamak amacıyla, kanun koyucu, borsada yapılan alım-satım işlemlerinden elde edilen kazançlara, 31/12/2008 tarihine kadar %0 tevkifat uygulamak suretiyle, bu kazançları vergi dışı tutmuştur.

Son olarak, dar mükellef banka ve benzeri finans kurumlarının, Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsasından elde ettiği kazançlar bakımından (Vadeli işlem ve opsiyon borsasında aracılık faaliyeti yürüten kurumlar için) %0 tevkifat oranı uygulamak için, işyeri ve daimi temsilci şartı aranmayacağı belirtilmiştir. Yani, banka ve benzeri finans kurumları tam mükellef olsa da, Türkiye'de işyeri ve daimi temsilcisi olan/olmayan dar mükellef kurum olsa da, Vadeli işlem ve Opsiyon Borsalarında elde ettikleri kazançlar 31/12/2008 yılına kadar %0 oranında vergi tevkifatına tabidir.

Bu karmaşık sistem, 282 No'lu GVKGT'de sade bir tablo ile anlatılmıştır.

Sözleşmenin Tarafları	Daimi Temsilci/ İşyeri	Geçici 67'nci Mad. Göre Tevkifat
Tam Mük. Kurum - Tam Mük. Kurum	-	Yapılmayacak
Dar Mük. Kurum - Tam Mük. Kurum	Var	Yapılmayacak
Dar Mük. Kurum - Tam Mük. Kurum	Yok	Yapılacak
Dar Mük. Banka ve Benzeri Finans Kurumu-Tam Mük. Kurum	Var	Yapılmayacak
Dar Mük. Banka ve Benzeri Finans Kurumu-Tam Mük. Kurum	Yok	Yapılmayacak

282 No'lu GVKGT'nin ilgili bölümünde, yukarıdaki tablonun üçüncü satırında belirtilen tevkifat yapılacak dar mükellef kurumlardan, tebliğ ile belirlenenlerin ve tebliğ ile belirlenenler ile aynı nitelikte olduğu Maliye Bakanlığı'nca tespit edilenlerin elde etmiş oldukları kazançlara %0 tevkifat oranının uygulanacağı belirtilmiştir.

"Türkiye'de işyeri veya daimi temsilci aracılığıyla faaliyette bulunmayan dar mükellef kurumlar için tevkifat yapılması öngörülen durumda, 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası

aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler için uygulanacak tevkifat oranı % 0'dır."

4.3.1- 31/12/2008 tarihinden sonra uygulama

Madde lafzından anlaşılacağı üzere, Geçici 67'nci maddenin 14'üncü fıkrası için yürürlükte kalma süresi 31/12/2008 tarihine kadar belirlenmiştir. Bu tarihten sonra Vadeli işlem ve Opsiyon Borsalarında elde edilen kazançların nasıl vergilendirileceği ise Tebliğ ve Bakanlar Kurulu Kararları ile belirlenmiştir. Şöyle ki;

"Buna göre, geçici 67 nci maddenin (14) numaralı fıkrası hükmü gereği Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında yapılan işlemlerden elde edilen kazançlar için, anılan maddenin (1) numaralı fıkrasında belirtilen tevkifat oranının sıfır olarak uygulanmasına, 31/12/2008 tarihi itibarıyla son verilmiş olmasına rağmen, anılan borsalarda hisse senetlerine (menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri hariç) ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlar için 2009/14580 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği 1/1/2009'dan itibaren, 2010/926 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği ise 1/10/2010 tarihinden itibaren % 0 oranında tevkifat uygulanmasına devam edilmektedir."

"Türkiye'de kurulu vadeli işlem ve opsiyon borsalarında 1/10/2010 tarihinden itibaren gerçekleştirilen ve hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı olanlar dışında kalan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak tevkifat oranı ise % 10 olup, Kurumlar Vergisi Kanununun 2'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler tarafından elde edilen söz konusu kazançlar üzerinden ise % 0 oranında tevkifat yapılacaktır."

31/12/2008 sonrası durum 282 no'lu GVKGT'de anlaşılır biçimde bir tabloya dönüştürülmüştür:

Yatırımcı Tipi	Piyasa Türü	
	Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası	Tezgahüstü
Tam Mükellef Gerçek Kişi	%10 tevkifat	%10 tevkifat
Tam Mükellef Sermaye Şirketi (Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi fonlar dahil)	%0 tevkifat	Tevkifata tabi değil
Diğer Tam Mükellef Kurum	%10 tevkifat	Tevkifata tabi değil
Dar Mükellef Gerçek Kişi	%10 tevkifat	%10 tevkifat

Dar Mükellef Sermaye Şirketi ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenen dar mükellefler (işyeri/daimi temsilcisi olmayan ve banka ve benzeri finans kurumu da olmayan)	%0 tevkifat	%0 tevkifat
Dar Mükellef Sermaye Şirketi ve münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler <u>dışında kalan</u> dar mükellefler (işyeri/daimi temsilcisi olmayan ve banka ve benzeri finans kurumu da olmayan)	%10 tevkifat	%10 tevkifat
Türkiye'de İşyeri veya Daimi Temsilcisi Olan Dar Mükellef Kurumlar	%0 tevkifat	Tevkifata tabi değil
Dar Mükellef Kurum (banka ve benzeri finans kurumu olanlar)	%0 tevkifat	Tevkifata tabi değil

4.4- Tevkifat Matrahı

Yukarıda belirtilen tevkifat oranlarının uygulanacağı tevkifat matrahının tespiti için; 193 sayılı GVK'nın geçici 67/1'inci maddesinde ve 282 No'lu GVKGT'nde düzenlemeler yapılmıştır.

Şöyle ki;

"Geçici Madde 67-) Aynı menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracından değişik tarihlerde alımlar yapıldıktan sonra bunların bir kısmının elden çıkarılması halinde, ilk giren ilk çıkar yöntemi kullanılmak suretiyle, tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacak alış bedeli belirlenir."

282 No'lu GVKGT'nde verilen formüller ise şöyledir;

1- Vadeli İşlem Sözleşmesi

$$\text{Tevkifat Matrahı} = \frac{\text{Sözleşmeye baz alınan kıymetin piyasa fiyatına göre oluşan değeri}}{\text{Sözleşmeye baz alınan kıymetin işlem (kullanım) fiyatına göre oluşan değeri}}$$

Örnek 1:

"Bay (A)'nın 4/1/2011 tarihinde (Y) Bankası ile yapmış olduğu 3 ay vadeli forward USD alım sözleşmesine ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır."

İşlem Tarihi : 4/1/2011

Vade Tarihi : 4/4/2011

Sözleşme Tutarı : 1.000.000 USD

Sözleşme Kuru : 1,4890

Vadede Spot Kur : 1,5268

$$\begin{aligned}
 & \text{Sözleşmeye baz alınan} & \text{Sözleşmeye baz alınan} \\
 \text{Tevkifat Matrahı} &= \text{kıymetin piyasa fiyatına} - \text{kıymetin işlem (kullanım) fiyatına} \\
 & \text{göre oluşan değeri} & \text{göre oluşan değeri} \\
 \text{Tevkifat Matrahı} &= 1.000.000 \text{ USD} * (1,5268 - 1,4890) \\
 &= 37.800 \text{ TL}
 \end{aligned}$$

Banka tarafından Bay (A)'nın elde etmiş olduğu 37.800 TL kazanç üzerinden % 10 oranında tevkifat yapılacaktır.”

2- Opsiyon Sözleşmesi

$$\begin{aligned}
 & \text{Sözleşmeye baz alınan} & \text{Sözleşmeye baz alınan} & \text{Opsiyon} \\
 \text{Tevkifat Matrahı} &= \text{kıymetin piyasa fiyatına} - \text{kıymetin işlem (kullanım) fiyatına} - \text{Pirimi} \\
 & \text{göre oluşan değeri} & \text{göre oluşan değeri}
 \end{aligned}$$

Ayrıca 282 No'lu GVKG'tnin ilgili bölümüne göre; “Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dolayısıyla ödenen komisyonlar ve BSMV tevkifat matrahının tespitinde dikkate alınacaktır.”

Son olarak 282 no'lu GVKG'tye göre; “Opsiyon sözleşmesinin yapılmasının ardından satın alma/satma hakkının kullanılmadığı durumda ödenen opsiyon primi ise zarar olarak dikkate alınacaktır.”

Örnek 2:

“Bayan (G), 14/1/2011 tarihinde (Z) Bankası ile yaptığı 6 ay vadeli opsiyon sözleşmesi ile EURO alım hakkı elde etmiş olup, söz konusu sözleşmeye ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır. Opsiyon priminin sözleşmenin yapıldığı tarihte ödendiği varsayılmıştır.

$$\begin{aligned}
 \text{Sözleşme Tutarı} & : 1.500.000 \text{ EURO} \\
 \text{Vade Tarihi} & : 14/7/2011 \\
 \text{İşlem Anındaki Kur} & : 2,0630 \\
 \text{Opsiyon Kuru} & : 2,1200 \\
 \text{Vadede Spot Kur} & : 2,3250 \\
 \text{Opsiyon Primi} & : 15.000 \text{ EURO} (1.500.000 * \% 1) \\
 \text{Tevkifat} & \text{Sözleşmeye baz alınan} & \text{Sözleşmeye baz alınan} & \text{Opsiyon} \\
 \text{Matrahı} &= (\text{kıymetin piyasa fiyatına} - \text{kıymetin işlem fiyatına}) - \text{Primi} \\
 & \text{göre oluşan değeri} & \text{göre oluşan değeri} \\
 \text{Tevkifat Matrahı} &= 1.500.000 \text{ EURO} * (2,3250 - 2,1200) - (15.000 * 2,0630) \\
 &= 307.500 - 30.945 \\
 &= 276.555 \text{ TL}
 \end{aligned}$$

Bu durumda, (Z) Bankası tarafından Bayan (G)'nin elde etmiş olduğu 276.555 TL kazanç üzerinden % 10 oranında tevkifat yapılacaktır.”

4.5- Teminatların Nemalandırılması

Organize borsalarda (VOB, vs.) işlem yapan yatırımcıların; Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmesi alıp-satabilmesi için takas merkezine teminat yatırması zorunludur. Takas merkezine yatırılan nakdi teminatlar dolayısıyla elde edilen nemalar; teminatlar için işletilen faiz olarak kabul edilerek bunlar üzerinden GVK geçici mad. 67/4'e göre tevkifat yapılması gerekir. Söz konusu husus ilgili maddede, aynen şu şekilde düzenlenmiştir.

“4) (Değişik: 22/12/2005-5436/14 md.) Bankalar arası mevduat ile aracı kurumların borsa para piyasasında değerlendirdikleri kendilerine ait paralarına yürütülen faizler hariç olmak üzere, 75 inci

maddenin ikinci fıkrasının (7), (12) ve (14) numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratlarından ödemeyi yapanlarca %15 oranında vergi tevkifatı yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılan tevkifat tutarları 98 inci ve 119 uncu maddelerde belirtilen sürelerde beyan edilir ve ödenir. Bu iratlar üzerinden 94 üncü madde veya Kurumlar Vergisi Kanununun 24 üncü maddesi kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz.”

Madde lafzından da anlaşılacağı üzere; Vadeli İşlem veya Opsiyon Sözleşmesi alım- satımından elde edilen kazançlar üzerinden %10 vergi tevkifatı yapılmasına rağmen, teminat merkezine yatırılan teminatların nemalarına %15 vergi tevkifatı, kanun koyucu tarafından uygun görülmüştür.

4.6- Zarar Mahsubu

Yukarıda anlatıldığı üzere Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri; 193 sayılı GVK geçici 67/13'e göre diğer sermaye piyasası aracıdır. İlgili maddenin 1'inci fıkrasına göre vergilendirilir. Yine, ilgili maddenin 1'inci fıkrasında menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım-satımından zarar elde edilmesi durumunda, çeşitli koşullar altında, zararın; yine menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı alım-satımından elde edilen kazançtan mahsup edilebileceği öngörülmüştür. Şöyle ki;

“Geçici 67 /1 Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir.”

Menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım satımından doğan zararların mahsup edilebilmesi için;

4.6.1- Aynı Türden Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Aracı

Zararın mahsup edileceği kazancın, alım-satım sonucu zarar oluşan menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracının alım-satımından elde edilmiş olması gerekir.

Aynı türden menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının hangi sınıflandırmaya göre tespit edileceği 257 No'lu GVKGT'de düzenlenmiştir. Şöyle ki;

“Aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracının değerlendirilmesinde aşağıdaki sınıflandırma esas alınacaktır.

- I) Sabit getirili menkul kıymetler*
- II) Değişken getirili menkul kıymetler*
- III) Diğer sermaye piyasası araçları*
- IV) Yatırım fonları katılma belgeleri*

Menkul kıymetlerle yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde sınıflandırma, işlemle ilişkilendirilen menkul kıymetin dahil olduğu gruba göre yapılacaktır. Menkul kıymete bağlı olmaksızın yapılan işlemler ise III. Gruptaki Diğer sermaye piyasası araçları kapsamında değerlendirilecektir”

Görülebileceği üzere vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, ilgili Tebliğ'de ayrı bir sınıf olarak sayılmıştır. Bunun anlamı, Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin alım-satımından oluşan zararlar, ancak Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin alım-satımından elde edilen kazançlardan mahsup edilebilir. Bunun tek istisnası şudur;

Menkul kıymetlere endeksli yapılan Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin alım-satımından oluşan zararlar, menkul kıymetin dahil olduğu gruptan elde edilen kazançtan mahsup edilebilir.

Örneğin Bay A'nın portföyünde hisse senedine ve tahvile endeksli iki adet vadeli işlem sözleşmesi vardır. Bu iki vadeli işlem sözleşmesi Ocak ayı içinde farklı tarihlerde satılmıştır. Hisse senedine endeksli olanın satışından kazanç elde edilmiş, tahvile endeksli olanın satışı ise zarar ile sonuçlanmıştır.

Vadeli işlem sözleşmelerinin;

a) hisse senedi (değişken getirili)

b) tahvil (sabit getirili)

endeksli oldukları, menkul kıymetlerin farklı gruplara dahil olması sebebiyle; 257 No'lu GVKG'te göre tahvile endeksli vadeli işlem sözleşmesinin satışından oluşan zarar, hisse senedine endeksli vadeli işlem sözleşmesinin satışından elde edilen kazançtan mahsup edilemeyecektir.

4.6.2- Zararın Oluştuğu Takvim Yılı içinde Mahsup Edilmesi

Yukarıda belirtildiği üzere zarar mahsubu 193 sayılı GVK'nın geçici 67/1'inci fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre;

“Üç aylık dönem içerisinde aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı ile ilgili olarak birden fazla alım satım işlemi yapılması halinde tevkifatın gerçekleştirilmesinde bu işlemler tek bir işlem olarak dikkate alınır. Aynı türden menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracı alım satımından doğan zararlar takvim yılı aşılmamak kaydıyla izleyen dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilir.”

Aynı türden menkul kıymetler bazında (GVKG'te m.257'ye göre), üç aylık dönem zarfında, birden fazla alım-satım işleminin yapılması halinde; her bir alım-satım işleminin vergilendirilmesi yerine, işlemler toplamı tek bir işlem sayılacak ve işlem bedelleri toplamı tevkifat matrahını oluşturacaktır. Bu durumda, toplam matrah üzerinden vergilendirme yapılacaktır.

Bir vadeli işlem sözleşmesi alım-satımının zarar ile sonuçlanması halinde, alım satım işleminin içinde bulunduğu üç aylık dönem zarfında, diğer vadeli işlem sözleşmesi alım- satım işlemlerinin kazançlarından, bu zarar mahsup edilecektir. Üç aylık dönemin zarar ile kapanması durumunda; bu zarar takip eden üç aylık dönemlerin tevkifat matrahından mahsup edilecektir.

269 Sayılı GVKG'te göre; senenin son üç aylık döneminin zarar ile kapanması durumunda, bu zarar takip eden üç aylık dönemin tevkifat matrahından mahsup edilemeyecektir.

4.7- İhtiyari Beyan

193 sayılı GVK geç. 67 madde kapsamında vergilendirilen faaliyetlerin zarar ile sonuçlanması halinde, bu zararı mahsup etmenin bir diğer yolu ihtiyari beyanname vermektir. İhtiyari beyanname, ilgili maddenin 11'inci fıkrasında şu şekilde düzenlenmiştir.

“11) (Ek: 22/12/2005-5436/14 md.) Dar mükellefler de dahil olmak üzere, bu madde kapsamında tevkifata tâbi tutulan ve yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmeyeceği belirtilen menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından doğan kazançları için takvim yılı itibarıyla yıllık beyanname verilebilir. Beyan edilen gelirden, aynı türden menkul kıymetler için yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilir. Beyan edilen gelir üzerinden %15 oranında vergi hesaplanır. Hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilir, mahsup edilemeyen tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilir. Şu kadar ki, mahsup edilemeyen zararlar izleyen takvim yıllarına devredilemez”

Madde lafzından anlaşıldığı üzere; ihtiyari beyanname ile yapılan mahsup işlemlerinde, 4.6'ncı bölümde açıkladığımız zarar mahsup işlemlerinden farklı olarak üç aylık bir hesaplama söz konusu

değildir. Yıl içinde menkul kıymet alım-satımı işlemlerinin zararlar sonuçlanması halinde bu zararlar, GVKG 257'ye göre, aynı tür menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı alım-satım işlemlerinden elde edilen kazançlardan yıllık olarak, beyannameye mahsup edilebilecektir.

Örneğin, gerçek kişi bir mükellefin, Kasım ayında vadeli işlem sözleşmesi satış işleminden zarar elde etmesi halinde, bu zarar, makalenin 4.6 bölümünde anlatıldığı üzere takip eden üç aylık dönemin tevkifat matrahından mahsup edilemeyecektir. Bu durumda, mükellef bu zararının mahsubu için GVK geç. mad. 67/11'e göre ihtiyari beyanname vermesi halinde aynı takvim yılı içinde aynı türden diğer sermaye piyasası araçlarından elde ettiği kazançtan, bu zararını mahsup edebilecektir.

Hangi zararın ihtiyari beyanname ile beyan edileceği ve bu zararın hangi kazançlardan mahsup edilebileceği önem arz etmektedir. 257 Sayılı GVKG'ye göre; *"Söz konusu beyan sadece menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının alım-satımına ilişkin olarak yapılacak olup, faiz ve itfa gelirlerinin bevanı söz konusu değildir. Alım-satım işlemlerine ilişkin olarak beyan edilecek kazançlardan, aynı türden menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarına ilişkin olması şartıyla yıl içinde oluşan zararların tamamı mahsup edilebilecektir"*

Mahsup ve iadenin yapılabilmesi için tevkif yoluyla kesilen vergilerin, beyannameye dahil edilen kazançlara ilişkin olması şarttır.

Çalışmamın 4.3.1 bölümünde açıklandığı üzere *"hisse senetlerine veya hisse senedi endekslerine dayalı olanlar (%0) dışında kalan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen kazançlara uygulanacak tevkifat oranı ise %10'dur."* Oysa ilgili fıkra, ihtiyari beyanname verilmesi halinde beyan edilen kazançlardan %15 oranında vergi tevkifatı yapılacağı belirtilmektedir. Bu durum, aynı türden kazançlar üzerinden farklı oranlarda vergi alınmasına yol açmaktadır. Bu adaletsizliği engellemek amacıyla, Bakanlar Kurulunun 2012/3141 sayılı kararı gereğince;

"hisse senetlerine ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören aracı kuruluş varantları dahil olmak üzere hisse senetleri (menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri hariç) ve hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen kazançlar için %0, diğer kazançlar için %10 olarak tespit edilmiştir."

Ayrıca 257 No'lu GVKG'ye göre *"Beyan edilen gelire, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan artan oranlı vergi tarifesi değil tek oran uygulanacaktır."*

Son olarak; Beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan vergiden yıl içinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecek, mahsup edilemeyen tutar ise genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir. Beyan yoluyla mahsup edilemeyen zararların başka gelir unsurlarındaki kazançla mahsubu yapılamayacağı gibi ertesi yıllara devredilmesi de söz konusu değildir.

6- SONUÇ

Ekonomilerde fon arz edenler (tasarruf sahipleri) ile fon talep edenlerin(yatırımcıların) bir araya gelip fon akışını sağladıkları iki tür sistem vardır.

- Doğrudan finansman sistemi (Borsa)
- Dolaylı finansman sistemi (Bankacılık sektörü)

Dolaylı finansman sistemi, ülkemizde daha yaygın şekilde işleyen sistemdir. Bu sistemde fon fazlası bulunanlar (tasarruf sahipleri) tasarruflarını mevduat olarak bankaya yatırır ve karşılığında faiz geliri elde ederler. Elde ettikleri kazanç üzerinden GVK geçici Madde 67'ye göre tevkifat usulü ile

vergilendirilirler. Bankalar ise topladıkları fonları, kredi olarak, fon talep edenlere (yatırımcılara) faiz karşılığı verirler. Bankalar mevduat muameleleri sonucu elde ettikleri kazanç üzerinden, 6802 sayılı Kanun'un 33. maddesine göre BSMV öderler.

Dolaylı finansman sistemindeki bankaların, ekonomi üzerindeki rolünü en iyi anlatanlardan birisi de ünlü ekonomist Schumpeter'e'dir. Schumpeter'e göre; "Bankalar sadece aracı kurumlar değil, toplum adına kaynakları kullanacak olan girişimciyi seçen kurumlardır."

Doğrudan finansman sisteminde ise (vadeli işlem ve opsiyon borsaları da doğrudan finansman sistemine dahildir). Fon fazlası bulunan tasarruf sahipleri ile fon açığı bulunan yatırımcılar, tüzel kişilik şeklinde organize olmuş borsalarda bir araya gelir ve bankalara etkin bir görev düşmeksizin, fon akışını gerçekleştirirler. Burada bankaların elde edeceği kazanç, bankalara etkin bir görev düşmediği için yatırımcılar ve fon arz edenler tarafından paylaşılmaktadır. Bu durumda, yatırımcı elde ettiği kazancı yatırıma dönüştürdüğünde, bu yatırım sonucu elde ettiği kazanç üzerinden gelir veya kurumlar vergisi öderler, fon arz edenler ise makalede belirtildiği üzere tevkifat yolu ile vergilendirilmektedir.

Sonuç olarak; Schumpeter'in tezi ışığında, dolaylı finansman sisteminde, bankalara etkin bir rol düşmesi ve bankaların sistemde üstlendikleri rol gereği kazanç elde etmeleri sebebiyle; doğrudan finansman (örn. vadeli işlem ve opsiyon borsası) hem yatırımcılar hem fon arz edenler için daha avantajlı bir sistemdir.

Doğrudan finansman sistemde (örn. Vadeli işlem ve opsiyon borsası) yatırımcı açısından, vergisel anlamda, dolaylı finansman sistemine göre bir değişiklik yoktur. Fon arz eden ise dolaylı finansman sisteminde olduğu gibi tevkifat usulü ile vergilendirilmektedir. Tevkifat usulü ile vergilendirme uygulamasında; kazanç elde eden için beyanname verme gibi bir yükümlülüğün olmayışı ve vergisel işlemlerin birçoğunun fon transferine aracılık eden kurumlar tarafından yerine getirilmesi, fon arz edenler için büyük avantajdır. Son olarak hisse senetlerine ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden elde edilen kazançlar için %0 oranında tevkifat uygulanması, vergi gelirleri açısından negatif etki yapsa da millet adına kaynakları kullanacak girişimciyi, yine milletin seçmesi açısından güzel ve teşvik edici bir uygulamadır.

KAYNAKÇA

- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 257 No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğ
- 258 No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğ
- 269 No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğ
- 282 No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğ
- DR. SOYDEMİR S., AKYÜZ, A. Sermaye Piyasası ve Borsa, 1. Baskı, İstanbul Scala Yayıncılık, 2015
- İlker Şadi İŞLEYEN Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinin Vergilendirilmesi, Mali Çözüm, Mayıs-Haziran 2012, <http://docplayer.biz.tr/1392070-Gelir-vergisi-kanunu-kapsaminda-vadeli-islem-ve-opsiyon-sozlesmelerinden-elde-edilen-gelirlerin-vergilendirilmesi.html>
- AYDIN E. Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmelerinden Sağlanan Gelirlerin Gelir Vergisi Kanunu Geçici 67 Kapsamında Vergilendirilmesi Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi Cilt:15 Sayı:2 Yıl 2008